

KIDS

TURMANKUKKA

RITVA TOIVOLA

KIDS

TURMANKUKKA

RITVA TOIVOLA

Ritva Toivola

Turmankukka

SAGA Egmont

Turmankukka

Cover image: Shutterstock
Copyright © 1998, 2022 Ritva Toivola and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728432594

1st ebook edition
Format: EPUB 3.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1

Tundralla, Anubis-planeetan pohjoisimmassa osassa, lähellä jäätikköä ja ikuisen lumen peittämää vuoristoa, on suuria eksyttäviä luolia, joita mamottikansa pitää asuinsijanaan.

Muinaisina aikoina kansan asuma-alue ulottui paljon laajemmalle kuin nykyisin. Ilmasto oli silloin lämpimämpi ja jäätikkö vetäytynyt kauemmas pohjoiseen. Vuoriston eteläpuolisilla niityillä kasvoi kesäisin karkeaa pitkää heinää. Se oli pitkäkärsäisten mamottien mieluisa laidunmaa.

Kuuluisa päällikkö, jalo ja lempeäluontoinen Beran, johti kansaansa taitavasti yhdessä parhaan ystävänsä seppä Barian kanssa, joka oli hänen tärkein neuvonantajansa.

Beran tunsi parhaat laitumet, hän osasi ratkaista ihmisten kesken syntyneet erimielisyydet oikeudenmukaisesti ja lukea taivaan sääkarttaa niin että tiesi, koska kansan oli sopivinta muuttaa mamottilaumoineen kesä- tai talvilaitumille. Kansa rakasti päällikköään, eikä se hänen elinaikanaan kärsinyt koskaan puutetta.

Beran mietiskeli mielellään. Hän pohti olemassaolon ihmeellisyyttä, ihmisen ja eläinkunnan syntyä, mutta kaikkein mieluummin hän tarkkaili tähtiä. Öisin hän usein makasi selällään kivi pään alla, katseli ylös taivaalle ja mietti avaruuden salaisuuksia.

Tähtikirkkaina öinä muiden nukkuessa teltoissaan hän saattoi lähteä kylästä ja ratsastaa mamotillaan ylös vuorenrinteelle nähdäkseen tähtitaivaan lähempää. Beran oli ensimmäinen, joka ymmärsi taivaankappaleiden

kiertokulkua. Hän ihaili Varjokuun ja Hopeakuun kauneutta ja aavisti, että kaukana avaruudessa oli muita maailmoja, kiehuvia aurinkoja, salaperäisiä tähtisumuja, planeettoja merkillisine asukkaineen. Niistä hän uneksi ja saattoi viipyä koko yön vuorenrinteellä.

Eräänä yönä, kun Beran seiso i mielipaikallaan korkealla kallionkielekkeellä, hän näki taivaalla kirkkaita nopeasti eteneviä valo ja. Seitsemän meteoria oli tunkeutunut planeetan ilmakehään. Yksi niistä erosi muista, syöksyi suoraan häntä kohti ja putosi liekehtien ja ryskeellä tundralle jonkin matkan päähän kylästä.

Beran nousi mamottinsa selkään ja ratsasti kiireesti tutkimaan sitä.

Tähtien valossa hän näki, että meteori oli kaivanut pudotessaan pienen kraatterin ja murskannut kovaa kalliota allaan. Se oli ihmisen pään kokoinen, musta ja sileä, kukan nuppua muistuttava kivi ja se oli itse säilynyt kokonaisena ja aivan naarmuitta.

Beran vei kiven kylään, ja kyläläisten seisoessa sen ympärillä kivi heräsi heidän suureksi kummastukseksen eloon. Se kasvoi, muutti muotoaan ja avautui kuin kukka, kuin musta jättiläislumme. Sen keskusta alkoi hohtaa punaisena, ja tulenväriset lieskat kohosivat pitkin sen terälehtiä niin että kukka hehkui kuin sammumaisillaan olevan nuotion hiillos.

Ihmiset ihastuivat sen kauneuteen, ja avaruuden salaperäisten voimien lähettämä lahja asetettiin koristeeksi keskelle kylää.

Seuraavana iltana, kun muu väki oli jo mennyt nukkumaan, Beran istahti kukan viereen miettimään sen arvoitusta.

Kukka teki hänet levottomaksi. Oliko se oikea kukka vai ehkä eläin niin kuin kaunis korallinpunainen merivuokko? Oliko se jumala, joka ymmärsi maailmankaikkeutta

paremmin kuin ihmiset? Saattoiko se olla pahan lähetti? Kun Beran katseli kukkaa, häntä alkoi raukaista ja hän nukahti sen viereen.

Kukan terälehdet värisivät ja hehkuivat, ja kun yö pimeni, sen keskustasta alkoi kohota ruosteenpunaista, tuskin erottuvaa usvaa. Usva oli myrkyllistä, ja kun Beran hengitti sitä, se täytti hänen mielensä kuin ikiaikojen pimeys. Painajaiset tunkeutuivat hänen uniinsa, ne kuristivat häntä, ja kun hän yritti paeta, ne ajoivat häntä takaa ratsastaen muodottomien hirviöiden selässä.

Beran huusi kauhusta ja heräsi omaan huutoonsa hiestä märkänä. Mutta painajaiset vainosivat häntä valveillakin. Hänen päätään särki ja hän luuli kuulevansa ympäriltään kuiskauksia, ilkeitä ääniä, jotka punoivat salaliittoa häntä vastaan.

Usva tuhosi Beranin järjen ja vainoaja sai hänen mielessään Barian hahmon.

Beran nousi horjuen seisomaan. Se on Baria, hän ajatteli raivostuneena. Baria haluaa päälliköksi ja aikoo murhata minut. Minun on tuhottava hänet.

Beran ryntäsi hakemaan leveäteräisen kirveen ja lähti kulkemaan hoippuen kohti kylän laidalla olevaa pajaa. Teltoista kaikkialta hänen ympäriltään kuului valitusta.

Beran tunkeutui pajaan ja näki Barian nukkuvan rauhallisesti alasimensa vieressä. Mieli täynnä järjettömiä houereita ja hirvittävää vihaa hän kohotti kirveensä.

- Beran, Beran, mitä hirmutöitä sinä aiot tehdä? hän kuuli silloin äänen huutavan.

Kirkas valo häikäisi Beranin silmät ja hän näki Kaksikärsäisen mamottihengen seisovan edessään.

- Baria on sinun paras ystäväsi, henki jatkoi. - Hänellä ei ole pahoja aikeita. Teidän tulee elää sovussa, sillä mamottikansa tarvitsee teitä molempia.

Mamottihenki kosketti Berania lempeästi. Kirves putosi Beranin kädestä, hän ymmärsi äkkiä kauhistuen, mitä oli aikonut tehdä.

- Paha on tullut Anubikselle, kivinen Turmankukka mustan auringon valaisemasta aurinkokunnasta, Kaksikärsäinen mamottihenki sanoi. - Myrkyllinen usva, jota se levittää, sekoittaa aivonne. Et edes sinä, suuri päällikkö, ollut tarpeeksi vahva etkä viisas vastustaaksesi sitä. Turmankukka on voimakas. Se pystyy herättämään kivikuvatkin eloon ja tekemään niistä pahan satureita. Se pystyy tuhoamaan koko mamottikansan.

- Mitä minä voin tehdä pelastaakseni kansani? kauhistunut Beran kysyi.

- Kuuntele tarkoin, Kaksikärsäinen mamottihenki sanoi. - Kukkaa ei voi tuhota, sitä ei vahingoita tuli eikä vesi, mutta sen voi vangita ja sitä voi vartioida. Herätä Baria ja käske hänen takoa hopeinen lipas niin, että Hopeakuun säteily tarttuu siihen. Sulkekaa kukka lippaaseen niin olette turvassa sen luomilta hirviöiltä.

Beran herätti Barian ja kertoi, mitä Kaksikärsäinen mamottihenki oli sanonut. Yhdessä he sytyttivät tulen ahjoon, etsivät käsiinsä kaiken hopean mitä kylässä oli ja Baria takoi Sinihopean hetkenä siitä lippaan. Kun kukka sulki teriönsä, he tarttuivat siihen ja vangitsivat sen lippaaseen. Yhdessä he kuljettivat lippaan pois kylästä ja piilottivat sen salaiseen luolaan.

Aamun koittaessa tuuli puhalsi pois kylän yltä ruosteenpunaisen usvan, ja Beran kertoi kansalleen Turmankukasta.

Kyläläiset hämmästyivät ja pelästyivät kuullessaan, millainen vaara heitä oli uhannut, ja kaikki muistivat nähneensä yöllä hirvittäviä painajaisunia. He kiittivät Beranin ja Barian viisautta ja ylistivät Kaksikärsäistä mamottihenkeä, joka oli suojellut heitä.

Siitä lähtien mamottikansa on vartioinut Turmankukkaa ja hopealipasta.

Kukaan ei saa lähestyä Turmankukkaa, kukaan ei saa koskea siihen, kukaan ei saa avata lipasta, sillä siinä asuu avaruuden mustien aurinkojen väkevä henki.

(Mamottikansan vanha satu)

2

Rakas Onora!

Olet ehkä jo odottanut kirjettäni, lupasinhan kirjoittaa sinulle heti kun siihen tulee sopiva hetki.

Et varmaan arvannut, että saisit minulta kirjeen Lumen kaupungista! En tiennyt itsekään tulevani tänne. Enbän lähtiessäni, kuten muistat, ollut varmasti päättänyt mistä aloitan maailmanympärysmatkani.

Päätös syntyi vasta Derakonin kaupungissa, jonka satamassa näin Lumen kaupunkiin lähdössä olevan laivan. Tietenkin siellä oli paljon muuallekin meneviä laivoja, mutta valintani ratkaisi eräs näkemäni uni, ja muutenkin minusta tuntui hyvältä ajatukselta aloittaa matka Anubiksen pohjoisimmasta kolkasta.

Pestauduin laivapojaksi tähän laivaan, joka oli viemässä Lumen kaupunkiin hedelmiä ja mausteita. Laivapojaksi siis, sillä minusta oli järkevintä ja turvallisinta matkustaa pojan puvussa.

Merimatka olisi ollut ikävä, kaikkialla autiota ulappaa, ellei minulla olisi koko ajan ollut kädet täynnä työtä. Saat uskoa, että laivaväki osasi juoksuttaa ja komennella minua. Laivoja tuli vastaan harvoin, delfiiniparvia ja valaita näimme joskus, ja suurin elämys koko matkalla oli jättimäinen purjemeduusa, joka ilmestyi jostakin laivamme eteen. Se keinui laiskasti aalloilla ja kohosi välillä ilmaan niin että peitti koko horisontin näkyvistä. Se muistutti ulkonäöltään

valtavaa kupolitelttä. Laivan oli pakko muuttaa kurssia, ettemme olisi törmänneet siihen.

Sinä et varmaankaan tiedä juuri mitään Lumen kaupungista? Sehän on niin etäällä ja syrjässä muusta maailmasta, etten muista itsekään kuulleen siitä ennen kuin tulin tänne.

Mereltä tullessa kaupunki näyttää harmaalta ja ilottomalta, jähmeältä pienten kerrostalojen rykelmältä tuulen pieksämällä kalliorannalla. Saavuin tänne kolme kuukautta sitten kesällä, joka sekin on täällä harmaa ja viluinen vuodenaika, viileämpi kuin sydäntalvi siellä meillä kotona. Lämpöasteita oli sentään sen verran, että pienet vaatimattoman näköiset pohjoiset kukat saattoivat kukkia kivien koloissa, ruoho viheriöidä ja puistoihin istutetut lehtipuut tehdä lehteä.

Lehtipuut ovat täällä muukalaisia. Varsinainen metsä on tiheää ja vankkarunkoista uhkaavan näköistä kuusikkoa, joka alkaa heti kaupungin ulkopuolelta ja saartaa sitä pohjoisessa kuin synkänvihreä muuri. Metsä ulottuu tundralle saakka ja on asumaton, mutta sinne on kuitenkin rakennettu rautatie, joka johtaa miltei ikuisen lumen peittämän vuoriston juurelle. Tundralla on mamottikansan reservaatti ja siellä saattaa kuulemma nähdä mamotteja, valkoisia pitkäkarvaisia pohjoisia norsuja. Minä olen tähän saakka nähnyt mamotteja ja niiden paimenia vain kuvissa.

Metsä on kaupungille tärkeä, sillä siitä ja meren kaloista täkäläiset saavat elantonsa. Puutavaraa ja kalaa myydään myös ulkomaille. Kesän aikana kaupungin satamasta lähti miltei joka päivä hinaajia, jotka vetivät suuria kuusitukkilotjia.

Täällä minä nyt olen ja jään tänne toistaiseksi. Kaikki oli aluksi uutta ja pelottavankin outoa, mutta alan

hiljalleen kotiutua.

Kaupunkiin tultuani hankkiuduini heti töihin. Oli mukava pukeutua taas tytön vaatteisiin. Perkasin kolme kuukautta kalaa satamassa, ja nyt kun kalastuskausi on ohi, pääsin töihin Meriahven-nimiseen ravintolaan. Ikäni olen tietysti joutunut työtä saadakseni salaamaan.

Olen vuokrannut ullakkokamarin läheltä satamaa. Näkisitpä sen! Se on kuin pääskysen pesä räystäään alla. Pienessä huoneessani ei juuri ole mukavuuksia. Sinne mahtuu vain pesulavuaari, sänky ja pöytä, mutta paljon muuta en tarvitsekaan. Elän kaupungin kattojen tasalla ja asunnostani avautuu komea näköala satamaan ja merelle, joka jatkuu taivaanrantaan saakka. Istun usein katselemassa merta. Olen ehtinyt nähdä sen peilityynenä ja myrskyisänä ja nyt juuri se on jäätymässä.

Jäästä tulee kuulemma niin paksua, että se kannattaa raskaita ajoneuvoja. En tosiaankaan usko sitä ennen kuin näen. Ja lunta täällä sataa talvella niin paljon, että sitä kerääntyy kaduille korkea kerros. Se on aurattava pois joka päivä. Kuvittele! Minä en ole koskaan nähnyt lumisadetta. Odotan sitä jännittyneenä ja haluan päästä kävelemään jäällä.

Jotkut ovat pelotelleet minua talven pakkasilla, mutta olen jo ostanut lämpimän haahkanuntuvatakin. Pärjään kyllä.

Viimeinen postia kuljettava laiva lähtee huomenna. Talvella tänne ei ole ollenkaan laivaliikennettä. Jää on niin paksua, että olisi liian vaikeaa pitää laivareittiä jatkuvasti auki. Lumen kaupunki on talvella täysin eristettynä muusta maailmasta. Uutisia saadaan vain satunnaisesti kauempana olevien saarien kautta.

Voin siis lähettää sinulle seuraavan kirjeen vasta ensi keväänä. Silloin minulla varmaan onkin jo paljon lisää

kerrottavaa.
Voi hyvin!

Anisa

3

Anisa tunsi kaupungin jo perin pohjin, sillä kesällä vapaaaikoinaan hän oli kierrellyt kaikkialla. Lumen kaupunki ei ollut suuri, mutta alussa hän oli usein eksynyt sen kaduilla, jotka olivat suorina ja yksitoikkoisen samanlaisia. Kaupunki oli kuin viivoittimella ruutupaperille suunniteltu. Talot oli järjestetty jäykkiin suoriin riveihin, ne olivat jyrkästi vinokattoisia kerrostaloja, joiden korkeus vaihteli kahdesta kuuteen kerrokseen. Ne oli kuitenkin maalattu kirkkain värein, jotta ne erottuisivat talven valkoisuuden keskellä. Pieniä hyvin hoidettuja puistikoita oli siellä täällä.

Kaupungin sydän oli Keskustori ja sen ympärillä sijaitsivat kaikki julkiset rakennukset. Niistä kaikkein komein oli vihertäväksi maalattu, pylväin koristettu kaupungintalo. Keskellä toria kohosi patsas, joka kuvasi kaupungin molempien pääammattien harjoittajia, kalastajaa verkkoineen ja rotevaa metsuria kirves kädessään. Kesällä patsas oli koristettu kukilla ja sen ympärillä oli tanssittu juhlapäivinä. Joskus siellä oli pidetty myös kokouksia, joissa päätettiin yhteisesti kaupungin asioista.

Ravintola Meriahven, jossa Anisa oli töissä, oli yksi monista Keskustorin laidalla sijaitsevista ravintoloista. Sen oven yläpuolella roikkui kirjava ahvenkyltti, ikkunoissa oli punapilkkuiset verhot ja siellä tuoksui herkullinen lohikeitto, josta ravintola oli kuuluisa. Pimeän ajan alettua jokaisella pöydällä loisti punavarjostiminen lamppu ja yhdessä nurkassa oli takka, jossa paloi aina tuli. Se oli

kodikas paikka, johon väki mielellään poikkesi rântäsateisilta kaduilta. Ravintolassa ei tarjoiltu olutta väkevämpiä juomia ja se sulki ovensa varhain illalla.

Kalanperkaamon päällikkö oli suositellut Anisaa, ja ravintolan omistajat, keski-ikäinen pariskunta, olivat palkanneet hänet, vaikka he olivatkin epäröineet hetken, koska hän oli kovin nuori ja lisäksi ulkomaalainen.

- Minä aion kiertää koko planeetan ja tutustua kaikkiin sen maihin, Anisa oli selittänyt heille. - Päätin tulla ensin tänne Lumen kaupunkiin, koska täällä on niin toisenlaista kuin kotona. Haluan kokea millaista on elää kylmällä seudulla. Minun kotimaassani on usein liiankin kuuma.

- Täällä sinä saat kyllä tottua palelemaan, sanoi tuuheaviiksinen, hiukan juro isäntä, joka viihtyi parhaiten keittiössä kokin puuhissa. - Vai aiot sinä kiertää koko planeetan? Ehkä sinulla riittää intoa siihen, kun olet noin nuori. Mutta saatat pian huomata, että kulkurin elämään voi myös kyllästyä.

- Mistä sinä muka tiedät, että hän kyllästyy? Eihän meillä ole siitä kokemusta, emäntä sanoi. Hän oli vilkas ja puhelias, hoiti tarjoilun ja jäi mielellään rupattelemaan asiakkaiden kanssa. - Me taidamme hiukan kadehtia sinua, Anisa. Ollaan asuttu koko elämämme ajan Lumen kaupungissa. Koskaan ei olla käyty kauempana. Täkäläiset eivät yleensä matkustele, ja oikeastaan se on vahinko.

Anisa oli pestattu apuvoimaksi Meriahveneen, koska alkutalvi oli juhlien takia kiireisintä aikaa. Silloin monetkaan kaupungin asukkaista eivät tehneet töitä. Kesällä miltei yötä päivää töitä paiskineilla metsureilla ja kalastajilla oli talviloma ja aikaa istua ravintolassa syömässä kalaruokia, juomassa olutta ja keskustelemassa kaupungin asioista. Joskus Meriahveneen tuli niin paljon väkeä, että isäntä sai hikoilla keittiössä, emäntä juosta

keittiön ja ravintolasalin väliä ja Anisa pestä astioita kuin kone.

Anisan tehtävänä oli raivata pöydät, levittää puhdas valkoinen paperiliina uusia asiakkaita varten, pestä likaiset astiat ja juosta asioilla. Yksitoikkoista mutta helppoa työtä, ja joka neljännen päivän hän sai pitää vapaata. Isäntäväki alkoi pian pitää hänestä, ja hän viihtyi hyvin työssään ja kaupungissa.

Anisaa vaivasi ainoastaan hiukan se, etteivät kaupunkilaiset olleet tottuneet ulkomaalaisiin. Hän oli jo heti tultuaan huomannut, että häntä tuijotettiin ja hänen jälkeensä käännyttiin katsomaan. Hän ei voinut ymmärtää, miksi hänen ulkonäkönsä ärsytti, sillä ei hän mielestään mitenkään kummalliselta näyttänyt, vaikkei muistuttanutkaan sikäläisiä.

Lumen kaupungin asukkaat olivat kalpeita ja harmaasilmäisiä, eivätkä heidän vaaleat, pehmeän kiharaisena pilvenä päätä ympäröivät hiuksensa koskaan kasvaneet kovin pitkiksi. Anisan iho oli vaaleanruskea, hiukan kellertävä, silmät olivat ruskeat, ja mustaa suoraa tukkaansa hän piti pitkällä palmikolla työssä ollessaan.

Anisan oli pakko tottua siihen, että hänen peräänsä huudeltiin joskus. Kerran valkeisiin haalareihin pukeutunut nuorisojoukko oli ajanut häntä takaa kadulla. He olivat uhkailleet ja pilkanneet ja olisivat ehkä tehneet hänelle pahaa, jos olisivat saaneet kiinni. Hän oli pian oppinut suhtautumaan heidän kaltaisiinsa varovasti.

Ikäviä asioita sattui kuitenkin vain harvoin, ja ravintolassa oli toisenlaista. Siellä hän oli tutustunut moniin ja ystäväystyntytkin useiden kaupunkilaisten kanssa, jotka suhtautuivat häneen enimmäkseen hyväntahtoisen uteliaasti. Kun Anisa kävi ravintolasalin puolella keräämässä astioita, monet halusivat kysellä hänen kotimaastaan.

Anisa kertoi heille maansa ikuisesta kesästä, auringosta joka poltti kaiken karrelle ja joka pakotti ihmiset piiloutumaan säteiltään, nukkumaan päivällä ja työskentelemään öisin. Hän kertoi lämpimästä merestä, kotikaupunkinsa läpi virtaavasta leveästä joesta ja sen varrella kasvavasta rehevästä metsästä, jonka puissa saattoi olla kukkia ja hedelmiä yhtä aikaa.

Häntä ihmetytti, kun hän huomasi tuntevansa haikeutta sitä muistellessaan, sillä hän oli luullut, ettei tuntisi kotiikävää.

- Lumen kaupungissa mitkään hedelmäpuut eivät menesty, hänelle sanottiin. - Ja merivesi on kesälläkin niin kylmää, ettei siinä tee mieli uida. Mutta täällä voi kyllä tehdä kaikenlaista muuta. Ja hänelle kerrottiin kelkkakilpailuista, luistelemisesta ja jääpurjehduksesta, joista hän ei ollut kotimaassaan koskaan kuullutkaan.

Anisa kuunteli kyllästymättä kaupunkilaisten puheita. Kaikki tuntui hänestä ihmeelliseltä ja hän halusi oppia tuntemaan pohjoisen kaupungin outoja tapoja. Keittiön seinässäoli tarjoiluluku ja sen luona tiskatessaan hän tahtomattaankin kuuli, mitä ihmiset puhuivat lähimmässä pöydässä, ja usein hän unohtui seisomaan kädet upotettuina saippuaveteen ja vain kuunteli korva tarkkana.

Metsurit ja kalastajat puhuivat paljon rahasta, palkoistaan ja kaupungin yhteisten asioiden hoitamisesta. Joskus he joutuivat kiistoihin keskenään siitä, tarvittiinko rahaa välttämättömimmin kuusimetsään vievän rautatien ratapölkkyjen uudistamiseen vai sataman laitureihin.

Monet metsurit olivat karhunmetsästäjiä, ja jotkut heistä yllpeilivät arvilla, joita he olivat saaneet lähitaisteluissa kuusimetsän suurten ruskeiden petojen kanssa.

Kalastajat kertoivat tarinoita mereltä, valtavista kalansaaliista, ihmeellisistä pelastumisista myrskyn kourista, ja merten syvyyksien salaperäisistä olennoista.